

33/2011

Näkökulmia parempaan sääntelyyn

Paremmen sääntelyn
neuvottelukunnan loppuraportti

*oikeusministeriö
justitieministeriet*

Näkökulmia parempaan sääntelyyn

Paremmen sääntelyn
neuvottelukunnan loppuraportti

22.6.2011

Julkaisun nimi	Näkökulmia parempaan sääntelyyn Paremmen sääntelyn neuvottelukunnan loppuraportti		
Tekijä	Paremmen sääntelyn neuvottelukunta		
Oikeusministeriön julkaisu	33/2011 Mietintöjä ja lausuntoja		
OSKARI numero	OM 10/021/2007	HARE numero	OM042:00/2007
ISSN-L	1798-7105		
ISSN (PDF)	1798-7105		
ISBN (PDF)	978-952-259-137-1		
URN	URN:ISBN:978-952-259-137-1		
Pysyvä osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-137-1		
Asia- ja avain- sanat	lainvalmistelun kehittäminen, parempi sääntely, säädösvalmistelu, hallinnon kehittäminen, ministeriöt, valtioneuvosto		
Tiivistelmä	<p>Paremmen sääntelyn neuvottelukunnan tehtävänä on ollut pohtia ja luoda keinoja ja menetelmiä lainsäädännön ja lainvalmistelun laadun kehittämiseksi. Neuvottelukunta on osaltaan toteuttanut vaalikauden 2007–2011 lainsäädäntösuunnitelmaa, joka sisältyi hallituksen strategia-asiakirjaan (valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 18/2007). Neuvottelukunnan työn lähtökohtana ovat olleet vuonna 2006 valmistuneen paremmen sääntelyn toimintaohjelman periaatteet (valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 8-10/2006).</p> <p>Loppuraportissa kerrotaan tiivistetysti neuvottelukunnan käsittelemistä asiakokonaisuuksista sekä käsittelyn yhteydessä esitetyistä tilannearvioista ja näkökulmista. Keskeisiä asiakokonaisuuksia neuvottelukunnan työssä ovat olleet sidosryhmi- en osallistuminen, lainsäädännön vaikuttavuus ja säädösten selkeys.</p>		

22.06.2011

Publikationens titel	Synpunkter på bättre lagstiftning Slutrapport av delegationen för bättre lagstiftning		
Författare	Delegationen för bättre lagstiftning		
Justitieministeriets publikation	33/2011 Betänkanden och utlåtanden		
OSKARI nummer	OM 10/021/2007	HARE nummer	OM042:00/2007
ISSN-L	1798-7105		
ISSN (PDF)	1798-7105		
ISBN (PDF)	978-952-259-137-1		
URN	URN:ISBN:978-952-259-137-1		
Permanent adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-137-1		
Sak- och nyckelord	utveckling av lagberedningen, bättre lagstiftning, lagberedning, utveckling av förvaltningen, ministerierna, statsrådet		
Referat	<p>Delegationen för bättre lagstiftning har haft till uppgift att överväga och skapa nya medel och metoder för att förbättra kvaliteten på lagstiftningen och lagberedningen. Delegationen har för sin del genomfört lagstiftningsplanen för valperioden 2007-2011, som ingick i regeringens strategidokument (Statsrådets kanslis publikationsserie 18/2007). Principerna i åtgärdsprogrammet för en bättre reglering från år 2006 (Statsrådets kanslis publikationsserie 8-10/2006) har utgjort utgångspunkten för delegationens arbete.</p> <p>I denna slutrapport har i koncentrerad form berättats om de helheter för bättre lagstiftning som delegationen behandlat samt om de lägesbedömningar och synpunkter som framförts i samband med behandlingen. De centrala helheterna som delegationen har behandlat är intressentgruppernas möjligheter att delta, lagstiftningens effektivitet och författningarnas tydlighet.</p>		

Oikeusministeriölle

Oikeusministeriö asetti paremman sääntelyn neuvottelukunnan toimikaudeksi 1.12.2007-31.3.2011 pohtimaan keinoja ja menetelmiä paremman sääntelyn toteuttamiseksi.

Neuvottelukunnan loppuraportissa on tiivistetysti kerrottu neuvottelukunnan työstä ja työn aikana käsitellyistä paremman sääntelyn asiakokonaisuuksista.

Neuvottelukunta luovuttaa kunnioittavasti loppuraporttinsa oikeusministeriölle.

Helsingissä 31 päivänä maaliskuuta 2011

Neuvottelukunnan puheenjohtaja

Tuija Brax

Neuvottelukunnan sihteeri

Maija Salo

SISÄLLYS

1. NEUVOTTELUKUNNAN ASETTAMINEN JA TOIMINTA.....	11
1.1 Tausta.....	11
1.2 Tehtävät.....	12
1.3 Työn organisointi.....	13
2. NEUVOTTELUKUNNAN KÄSITTELEMÄT ASIAT.....	15
2.1 Yleistä.....	15
2.2 Kuuleminen.....	15
2.3 Vaikutusten arviointi.....	17
2.4 Yritysten hallinnollisen taakan vähentäminen.....	19
2.5 Sääntelyn vaihtoehdot.....	21
2.6 Säädoskieli.....	21
2.6.1 EU-säädökset.....	21
2.6.2 Kansalliset säädökset.....	23
2.7 Lainsäädäntösuunnitelman säädöspoliittisten toimenpiteiden seuranta.....	24
2.8 Lainsäädäntösuunnitelman hankkeiden seuranta.....	27
2.9 OECD:n paremman sääntelyn suositukset.....	28
2.10 Sujuvampaan lainvalmisteluun -hanke.....	29
3. JATKOTYÖ.....	30
LIITTEET.....	31
LIITE 1	
Paremmen sääntelyn neuvottelukunnan kokousten teemat.....	31
LIITE 2	
OECD:n paremman sääntelyn suositusten täytäntöönpano.....	33

1. NEUVOTTELUKUNNAN ASETTAMINEN JA TOIMINTA

1.1. Tausta

Pääministeri Matti Vanhasen II hallituksen hallitusohjelmassa (19.4.2007) hallitus sitoutui toteuttamaan paremman sääntelyn toimintaohjelman ja laatimaan hallituskauden merkittävimmät hankkeet sisältävän lainsäädäntösuunnitelman. Hallitusohjelman mukaan kansalaisten hyvinvointia ja yritysten kilpailukykyä edistettäisiin parantamalla säädösympäristöä ja lakien selkeyttä.

Paremman sääntelyn toimintaohjelma sisältää valtioneuvoston kanslian asettaman Paremmun sääntelyn toimintaohjelma -hankkeen selvitykset ja ehdotukset¹. Hankkeessa laadittiin katsaus eri oikeuden- ja hallinnonalojen sääntelyn nykytilaan ja keskinäisiin suhteisiin, arvioitiin säädösympäristön viimeaikaista kehitystä erityisesti kansallisen ja kansainvälisen kilpailukyvyn ja kansalaisten hyvinvoinnin turvaamisen näkökulmista sekä arvioitiin globalisaation haasteita oikeusjärjestyksen kehittämiseksi.

Paremman sääntelyn toimintaohjelman yksi keskeinen ehdotus oli laajapohjaisen paremman sääntelyn neuvottelukunnan asettaminen. Neuvottelukunta muun muassa tukisi ja arvioisi paremman sääntelyn toimintaohjelman toteutumista vuosina 2007–2011. Muita toimintaohjelmassa esitettyjä, hallituksen toteuttamia säädöspoliittisia uudistuksia ovat olleet muun muassa huhtikuussa 2007 asetettu, oikeusministeri Tuija Braxin johdolla kokoontunut paremman sääntelyn ministerityöryhmä ja hallituksen lainsäädäntösuunnitelman toimeenpano osana hallituksen strategia-asiakirjamenettelyä.

Neuvottelukunnan asettamista käsiteltiin paremman sääntelyn ministerityöryhmän kokouksissa 27.6.2007 ja 18.10.2007. Kokouksissa oli esillä neuvottelukunnan työn tavoitteet ja organisointi.

Neuvottelukunnan asettamisen jälkeen hallitus hyväksyi 5.12.2007 strategia-asiakirjan, johon sisältyi paremman sääntelyn toimintaohjelmassa ja hallitusohjelmassa tarkoitettu lainsäädäntösuunnitelma². Lainsäädäntösuunnitelmassa asetettiin hallituksen tavoitteet säädösvalmistelun laadun parantamiseksi sekä määriteltiin 22 merkittävää lainsäädäntöhanketta, joita hallitus erityisesti tukisi ja seuraisi. Lainsäädäntösuunnitelmassa todettiin sen toteuttamisen kuuluvan paremman sääntelyn ministerityöryhmälle, paremman sääntelyn neuvottelukunnalle ja ministeriöille.

---

¹ Valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 8–10/2006.

² Valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 18/2007.

1.2. Tehtävät

Neuvottelukunnan tehtävänä on ollut pohtia ja luoda keinoja ja menetelmiä paremman sääntelyn toteuttamiseksi. Neuvottelukunnan työn lähtökohdiksi asetettiin paremman sääntelyn toimintaohjelman periaatteet ja suositukset sekä toimintaohjelman puitteissa laaditut tutkimukset ja selvitykset. Neuvottelukunnan on tullut erityisesti

- tarkastella ja etsiä lainsäädännön ja oikeusjärjestyksen parantamiseen vaikuttavia tekijöitä erityisesti kilpailukyvyn ja hyvinvoinnin näkökulmasta;
- arvioida ja ennakoida EU:n ja muun kansainvälisen kehityksen vaikutuksia;
- tarkastella lainsäädännön kehitystarpeita yhteiskunnallisen muutoksen näkökulmasta;
- selvittää ja arvioida mahdollisia keinoja sääntelyn vaihtoehtojen ja erilaisten sääntelytapojen lisäämiseksi sekä
- etsiä keinoja lainvalmistelun avoimuuden parantamiseksi ja eri intressitahojen osallistumis- ja yhteistyömahdollisuuksien kehittämiseksi.

Neuvottelukunnan asettamispäätöksessä myös todettiin neuvottelukunnan voivan tehdä paremman sääntelyn ministerityöryhmälle tai valtioneuvostolle aloitteita lainvalmistelun ja lainsäädännön kehittämiseksi.

Ensimmäisessä kokouksessaan neuvottelukunta määritteli tehtäväkseen edistää säädösvalmistelussa:

- vaikutusten arvioinnista annettujen ohjeiden noudattamista käytännön tasolla;
- vaikutusten arvioinnin asiantuntijapalvelujen ja valvonnan vahvistamista;
- vaikutusten arvioinnin monipuolisuutta;
- säädösten määrän suhteuttamista soveltajien voimavaroihin;
- ennakoivaa valmistelua, jossa sisältöä koskevat ristiriidat selvitetään ennen teknistä valmistelua;
- lainsäädännöstä yrityksille aiheutuvan hallinnollisen taakan keventämistä;
- vaikuttamista Euroopan unionin lainsäädäntöön;
- ulkopuolisen arvioinnin huomioon ottamista ministeriöiden työssä;
- ministeriöiden keskinäistä koordinaatiota;
- vaihtoehtojen käyttöä, esimerkiksi itsesääntelyä;
- kansalaisjärjestöjen osallistumismahdollisuuksia;
- ministeriöiden valmistelijoiden mahdollisuuksia tehdä työnsä paremmin sekä saada siihen aikaa ja voimavaroja;
- hankkeiden esiselvitysten ja toimeksiantojen huolellista valmistelua;
- hyvien käytäntöjen levittämistä;
- ministeriöiden ja eduskunnan yhteistyötä jo ennen lakiesitysten antamista eduskunnalle;
- monipuolisia tapoja kuulla hallinnon ulkopuolisia tahoja;

- lainsäädännön teknisen laadun valvontaa ministeriöiden sisällä;
- pohjoismaiden huomioimista kansainvälisessä yhteistyössä ja vertailussa; sekä
- käyttäjälähtöistä, ymmärrettävää lainsäädäntöä ja ymmärrettävyyden tutkimusta.

1.3. Työn organisointi

Paremmen sääntelyn toimintaohjelmassa ehdotettiin, että neuvottelukunta toimisi valtioneuvoston kanslian tai oikeusministeriön yhteydessä. Valtioneuvoston kanslian ja oikeusministeriön välisissä keskusteluissa sovittiin, että oikeusministeriö asettaa neuvottelukunnan ja vastaa sen työskentelystä. Oikeusministeriö pyysi 28.6.2007 päivätyllä kirjeellä 24 eri organisaatiota nimeämään ehdokkansa neuvottelukuntaan. Organisaatiot edustivat elinkeino-, työmarkkina-, kuluttaja- ja kansalaisjärjestöjä sekä hallintoa ja tuomioistuimia.

Oikeusministeriö asetti neuvottelukunnan 28.11.2007. Neuvottelukunnan kokoonpano on ollut seuraava:

P u h e e n j o h t a j a

Oikeusministeri Tuija Brax

J ä s e n e t

- Alivaltiosihteeri Heikki Aaltonen, valtioneuvoston kanslia
- Lainsäädäntöasiantuntija Outi Korhonen, myöhemmin lainsäädäntöneuvos Jyri Inha; valtiovarainministeriö
- Neuvotteleva virkamies Antti Riivari, myöhemmin lainsäädäntöjohtaja Pasi Järvinen; kauppa- ja teollisuusministeriö, myöhemmin työ- ja elinkeinoministeriö
- Hallitusneuvos Eija Koivuranta, myöhemmin hallitusneuvos Päivi Salo; sosiaali- ja terveysministeriö
- Oikeusneuvos Gustav Bygglin, korkein oikeus
- Hallintoneuvos Niilo Jääskinen, myöhemmin hallintoneuvos Pirkko Ignatius; korkein hallinto-oikeus
- Apulaispääsihteeri Jarmo Vuorinen, eduskunnan kanslia
- Lakiasiain johtaja Kari Prättälä, Suomen Kuntaliitto
- Johtaja Jukka Ahtela, Elinkeinoelämän keskusliitto EK
- Varatoimitusjohtaja Pentti Mäkinen, myöhemmin johtaja Leena Linnainmaa; Keskuskauppakamari
- Johtaja Antti Neimala, myöhemmin lainsäädäntöasioiden päällikkö Janne Makkula; Suomen Yrittäjät
- Päälakimies Timo Koskinen, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK
- Sopimusvastaava Heli Ahokas, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK

- Lakimies Jaana Meklin, Korkeasti koulutettujen työmarkkinakeskusjärjestö Akava
- Toiminnanjohtaja Riitta Särkelä, Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto; myöhemmin puheenjohtaja Hanna-Mari Manninen, Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi

A s i a n t u n t i j a t

- Ylijohtaja Pekka Nurmi, oikeusministeriö
- Erikoistutkija Aino Piehl, Kotimaisten kielten tutkimuskeskus
- Tutkimusjohtaja Johanna Leskinen, myöhemmin tutkimuspäällikkö Petteri Repo; Kuluttajatutkimuskeskus
- Hallintopäällikkö, erikoistutkija Kaijus Ervasti, Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos
- Johtaja Jaakko Kiander, Palkansaajien tutkimuslaitos
- Lakimies Marja Pajukoski, Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus STAKES, myöhemmin Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL
- Asianajaja Riitta Leppiniemi, Suomen Asianajajaliitto
- Erikoistutkija Jukka Similä, Suomen Ympäristökeskus SYKE
- Oikeustieteen tohtori Elina Pirjatanniemi, Turun yliopisto
- Pääjohtaja Tuomas Pöysti, Valtiontalouden tarkastusvirasto

S i h t e e r i

Neuvotteleva virkamies Maija Salo, oikeusministeriö

2. NEUVOTTELUKUNNAN KÄSITTELEMÄT ASIAT

2.1. Yleistä

Neuvottelukunta on kokoontunut yhteensä 15 kertaa. Ensimmäisessä kokouksessa käsiteltiin neuvottelukunnan tehtäviä, roolia ja työn organisointia. Tämän jälkeen jokaisessa kokouksessa on ollut esillä jokin parempaan sääntelyyn liittyvä teema, josta on kuultu asiantuntijoita. Kokousten teemat ja niiden asiantuntijat ovat loppuraportin liitteenä (*liite 1*).

Neuvottelukunnalla on ollut oma sivu oikeusministeriön verkkosivuilla. Neuvottelukunnan kokousten pöytäkirjat on julkaistu tällä sivulla.

2.2. Kuuleminen

Neuvottelukunta järjesti 18.11.2008 Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta KANE:n kanssa yhteisen kokouksen, jossa käsiteltiin hallinnon kuulemiskäytäntöjä kansalaisjärjestöjen näkökulmasta, kuulemisen kehittämishankkeita valtionhallinnossa sekä säädösvalmistelun kuulemisohjeiden laatimista. Neuvottelukunta on tämän jälkeen käsitellyt kuulemisohjeita niiden valmistelun aikana. Kuulemisohjeet hyväksyttiin valtioneuvoston periaatepäätöksenä 10.3.2010³.

Neuvottelukunta on antanut 16.6.2008 päivätyn lausunnon työryhmämuisiosta Sähköisen kuulemisen kehittäminen valtionhallinnossa, vaihe II⁴.

Neuvottelukunnan keskusteluissa esitetyt tilannearviot

Suomessa järjestöjen kuuleminen ja keskustelu on yleisesti ottaen hyvin järjestetty, joskin henkilökohtaisilla suhteilla ja verkostoilla on merkitystä tietojen saannissa ja vaikutusmahdollisuuksissa. Tehokkainta vaikuttamista järjestöjen kannalta on hallitusohjelman sisältöön vaikuttaminen. Tärkeä yleinen periaate vaikuttamisessa on se, että lausuntoja voi antaa silloinkin kun niitä ei ole pyydetty. Lainvalmistelun kuulemisessa on kuitenkin puutteita, ja tämä näkyy mm. eduskunnan työssä. Eduskunnan kuulemisissa käy toisinaan ilmi, että jotakin olennaista tahoa ei ole kuultu valmistelun aikana. Joidenkin lakien kohdalla ensimmäinen kuuleminen on vasta eduskunnassa. Kansalaisten kuulemisessa kansainvälisestä kärjestä ollaan kaukana etenkin sähköisten kuulemiskanavien käytössä.

³ Kuuleminen säädösvalmistelussa. Ohjeet. Oikeusministeriön selvityksiä ja ohjeita 18/2010.

⁴ Oikeusministeriön lausuntoja ja selvityksiä 2008:8.

Neuvottelukunnan keskusteluissa esitetyt näkökulmat

Järjestöjen kuulemista tulisi aikaistaa jo hankkeiden käynnistämistä edeltävään vaiheeseen ja lakiesitysten esivalmisteluun, jotta järjestöjen palaute voisi aidosti vaikuttaa valmisteluprosessiin. Kuulemisen aikaistaminen on sikäläkin perusteltua, että järjestöt ehtivät tällöin hankkia tarvittavan asiantuntemuksen aiheesta. Temaattista, visioita ja arvoja koskevaa keskustelua tulisi siis käydä myös järjestöjen kanssa eikä vain hallinnon sisällä. Lainvalmistelun käynnistyttyä järjestöjen kuulemisen ja vaikuttamisen tehokas ja siksi toivottava muoto on osallistuminen työryhmiin, toimikuntiin ja komiteoihin.

Kuulemiseen tulisi saada mukaan uusia ryhmiä, ja tässä myös järjestöjen olisi oltava entistä aktiivisempia. Myös pienempien järjestöjen ja yksittäisten kansalaisten osallistumismahdollisuuksia tulisi pohtia. Edustavuuteen tulisi kiinnittää huomiota paitsi hallinnon suorittamassa kuulemisessa, myös järjestöjen sisäisen demokratian kannalta. Hallinnon olisi järjestön jäsenmäärän lisäksi kiinnitettävä huomiota myös siihen, missä asioissa mitään järjestöä kuullaan. Valmistelijoilla tulee olla oikeus kysyä lausunnon antajalta, kuka lausunnon on laatinut ja miten se on laadittu.

Aikaisempaa luovempia ratkaisuja kuulemisen menetelmiin tulisi pohtia. Hyvänä esimerkkinä on oikeusministeriön toteuttamaan asunto-osakeyhtiölain kuulemisprosessiin liittynyt yhteistyö Helsingin Sanomien kanssa. Julkaisemalla palautepyyntö lehden asumista koskevassa osassa saatiin runsaasti osallistujia valmisteluun. Lainsäädännön valmisteluun osallistumisen markkinointi on esimerkiksi Iso-Britanniassa osa julkishallinnon kuulemiskäytäntöjä. Ministeriöt tarvitsevat kuulemiseen myös resursseja. Haasteena on ollut esimerkiksi työryhmien työn venyminen. Työryhmän välimietintö kuulemisen välineenä voisi olla toimiva menetelmä.

Pääsääntönä tulee olla avoimuus lainsäädännön valmistelussa, ja selkeä ja yksiselitteinen kieli kuulemisen toteuttamisessa lisäisi osaltaan avoimuutta. Avoimuuden toteuttamisessa ministeriöiden sähköiset palvelut ja valtioneuvosto sähköinen hankerekisteri HARE kaipaisivat päivittämistä. Kansallisen lainsäädännön lisäksi myös mahdollisuus osallistua EU-asioiden valmisteluun on tärkeää, ja siksi EU-valmistelun aikataulut tulisi tehdä avoimiksi tiedottamalla niistä kansallisella tasolla. Palaute lausunnoista eli lausuntojen vaikuttavuuden osoittaminen sidosryhmille toimisi kannustimena niiden antamiseen.

2.3. Vaikutusten arviointi

Neuvottelukunta on perehtynyt lainsäädännön vaikutusten arviointiin Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen, Elinkeinoelämän keskusliiton, Suomen Yrittäjien, työ- ja elinkeinoministeriön ja oikeusministeriön tekemien selvitysten sekä Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuskertomusten pohjalta. Lisäksi neuvottelukunta on kutsunut yhteen kokoukseensa mukaan vaikutusarvioinnin asiantuntijajaoston, joka toimi 1.11.2008–31.12.2009 valtioneuvoston säädösvalmistelun kehittämistyöryhmän alajaostona.

Neuvottelukunnan keskusteluissa esitetyt tilanearviot

Vaikutusten arviointi on lainvalmistelun keskeinen ongelma: Arviointeja jätetään tekemättä ja tehdyt arviot ovat usein puutteellisia. Vaikutusten arvioinnin tarkoituksena pitäisi olla valtioneuvoston ja eduskunnan päätösten tietopohjan parantaminen. Tämä kuitenkin edellyttäisi, että arvioinneista olisi aikaa keskustella ennen päätöksentekoa. Näin ei kuitenkaan tapahdu, kun hallituksen esitykset annetaan liian myöhään aiottuun voimaantuloon nähden. Vaikutusten arviointien laatuun vaikuttaa lainvalmistelun tyypillinen työtapo: tehdään muiden töiden ohella, tiukalla aikataululla ja usein vain yhden valmistelijan voimin. Lisäksi huolellisen valmistelutyön tekemistä vaikeuttavat vaatimukset jatkuvasta yksittäisiä asioita koskevan sääntelyn lisäämisestä. Myös valmistelukoneiston laajapohjaisuudessa on puutteita muihin pohjoismaihin verrattuna. Poliittisesti herkissä asioissa, esim. verotus, lainvalmistelu on suljettua ja vaikutusarvioiden dokumentointi suppeaa. Usein verotulojen kannalta kaikkein merkittävimmistä asioista eli verouudistuksista harvoin laaditaan laajoja vaikutusarvioita ja vielä harvemmin arvioita muutosten tulonjakovaikutuksista. Vaikutusarviointeja jätetään toisinaan tekemättä sillä perusteella, että lakihanke on hallitusohjelmassa tai että se on käynnistetty ministerin aloitteesta. Tästä huolimatta vaikutusarviointi tulisi aina tehdä.

Vaikutusten arvioinnin laatu vaihtelee eri ministeriöiden välillä sekä yleisesti että eri vaikutusaloilla. Vaikutukset julkiseen talouteen arvioidaan eri vaikutusalueista parhaiten, koska arviointi vaikuttaa olennaisesti hallituksen esityksen käsittelyyn valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnassa. Yritysvaikutuksista käyty keskustelu ja asiaan panostaminen ovat vaikuttaneet positiivisesti yritysvaikutusten arvioinnin kehitykseen siten, että yritysten kuuleminen sekä yritysvaikutusten arviointi ja dokumentointi ovat parantuneet. Työelämään, tasa-arvoon, sosiaalisiin kysymyksiin ja terveyteen sekä yleisesti ottaen kansalaisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi on edelleen vähäistä. Kansalaisiin kohdistuvien vaikutusten arviointiin vaikuttaa hallituksen esitysten kirjoittamisen perinne: Pidetään tärkeänä tuoda esiin instituutioiden ja järjestöjen näkökulmaa, mutta ei kansalaisen.

Tutkimuksen näkökulmasta vaikutusten arvioinnissa on kaksi keskeistä ongelmaa: Olemassa olevaa tutkimustietoa ei käytetä ja toisaalta tutkimus-

tietoa käytetään toisinaan myös yksipuolisesti. Tutkimuslaitosten kannalta vaikutusten arvioinnissa on lähtökohtaisesti kyse rahoituksesta: Arviointeja tehdään, jos niitä tilataan ja rahoitetaan. Tutkimustiedon hyödyntämisessä tilaaja-tuottaja -malli ei kuitenkaan pelkästään ole ratkaisu, vaan tutkimuksen ja hallinnon vuorovaikutteinen yhteistyö edistää käytännössä parhaiten tutkimustiedon hyödyntämistä.

Eduskunnan näkökulmasta vaikutusten arvioinnit hallituksen esityksissä ovat taloudellisia vaikutuksia lukuun ottamatta yleensä pinnallisia tai puuttuvat kokonaan. Eduskunnan osuus vaikutusten arvioinnissa on lähinnä asiantuntijoiden kuulemista. Kuulemisten määrä on ollut jatkuvasti kasvussa, vaikka asiamäärät eivät ole kasvaneet. Eduskunnalla ei muutoin ole voimavaroja vaikutusten arviointiin, ja esim. eduskuntakäsittelyn aikana lakeihin tehtävien muutosten vaikutukset arvioidaan nykyisin ministeriöissä.

Neuvottelukunnan keskusteluissa esitetyt näkökulmat

Vaikutusten arvioinnin yleisestä myönteisestä kehityksestä huolimatta edelleen esiintyy vielä paljon hallituksen esityksiä, joilla ei ilmoiteta olevan mitään olennaisia vaikutuksia. Tällaisia esityksiä pitäisi pyrkiä tietoisesti vähentämään. Vaikutusten arviointia koskeva vaatimus olisi säännönmukaisesti kirjattava hankkeiden toimeksiantoihin. Vaikutuksiltaan merkittävässä hankkeissa olisi käytettävä EU:n komission mallin mukaista tiekarttaa: tavoitteiden asettamisen yhteydessä esitetään alustava arvio vaikutuksista ja niiden arviointiin tarvittavasta tietopohjasta. Vaikutusten arvioinnin tavoitteeksi ei tule asettaa yksimielisyyden löytymistä. Sen sijaan on luotava velvoitteita eri näkökulmien selvittämiseen mukaan lukien se vaihtoehto, että lainsäädäntöä ei muuteta lainkaan. Vaikutusten arviointia ei kuitenkaan pitäisi vaatia vaikutuksiltaan vähäisissä, esim. lakitekni- sissä muutoksissa, vaan arvioinnissa tulisi keskittyä olennaiseen eli kansalaisten ja yritysten kannalta keskeisiin hankkeisiin. Hankkeista tulisi jo alkuvaiheessa EU:n komission mallin mukaisesti valita ne, joissa tehdään perusteellinen vaikutusten arviointi ja joita myös tuetaan arvioinnissa.

Julkiseen talouteen kohdistuvien vaikutusten arviointia kontrolloidaan valtioneuvoston raha-asianvaliokunnassa, ja vastaava arviointi tai valvonta olisi tarpeen myös muiden vaikutusten arvioinnissa. Hallinnon sisäistä yhteistyötä vaikutusten arvioinnissa tulisi kehittää edelleen. Samoin tulisi kehittää vaikutusarvioinneista käytävää vuoropuhelua sidosryhmien kanssa.

Vaikutusten arvioinnin laadun parantaminen edellyttää hankkeiden suunnittelua ja johtamista, mutta myös valmistelijoiden osaamisen parantamista. Lainvalmistelijoille vuosina 2008–2009 järjestettyä koulutusta tulisi jatkaa. Ministeriöissä tulisi myös varmistaa yhteiskuntatieteellisen osaamisen käyttö lainvalmistelussa, jotta lainvalmisteluhankkeissa olisi val-

miudet hankkia tietoa ja hyödyntää sitä. Vaikutusten arviointia olisi edistettävä myös varmistamalla, että sektoritutkimuslaitosten laajaa verkostoa hyödynnetään nykyistä paremmin. Tällöin ei tarvittaisi välttämättä uusia voimavaroja vaan olemassa olevien uudelleen kohdentamista. Vaikutusten arviointia aiheista, joita nyt puutteellisesti arvioidaan, voitaisiin edistää pilotihankkeiden avulla. Pilotoimalla voitaisiin saada arviointiin mukaan tutkimuslaitokset ja kansalaisjärjestöt sekä levittää osaamista eri hallinnonaloille.

Kansalaisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi edellyttää usein tuekseen laajaa tutkimusta sekä hyviä indikaattoreita ja tilastoja. Järjestöjä tai muita vastaavia sidosryhmiä ei aina ole löydettävissä, jos tarvitaan keskustelua kansalaisiin kohdistuvista vaikutuksista. Vaikutusten arvioinnista annettuja ohjeita voitaisiin parantaa siten, että kansalaisiin kohdistuvia vaikutuksia olisi tarkasteltava integroidusti, eri tekijöiden muodostamana kokonaisuutena sekä erilaisten ja ehkä eri suuntiin johtavien vaikutusten punnintana. Kansalaisiin kohdistuvien vaikutusten arviointien laatua on nykyisellään vaikea arvioida: ei löydy tahoja, jotka hallitsisi kaikki tarvittavat osat alueet. Kaiken kaikkiaan kansalaisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa kaivattaisiin eri asiantuntijatahojen voimien yhdistämistä.

Kuntia koskevan lainsäädännön sisällön kehittäminen on ongelmallista, kun ministeriöt ja kunnat ovat usein eri mieltä vaikutusten arvioinnin tuloksista. Tarvittaisiin ehkä joku kolmas, puolueeton taho arviointiin mukaan. Lisäksi lainsäädännön kuntavaikutusten koordinaatio vaatisi erillistä ohjausta ja hallituksen päätöstä ("kehystä") kuntiin kohdistuvien talousvaikutusten kokonaismäärästä.

Vaikutusten arviointi valmistelun aikana ei riitä, vaan sen lisäksi olisi pannonettava vaikutusten seurantaan lain voimaantulon jälkeen. Laajoille ja keskeisille hankkeille olisi aina järjestettävä seuranta. Seuranta voitaisiin järjestää myös teemojen mukaan, esim. vaikutukset kansalaisiin tai hyvinvointiin. Ministeriöiden tulisi sisällyttää tulostavoitteisiinsa lakien seuranta niiden valmistelun lisäksi. Myös eduskunta edellyttää usein seurantaa, mutta sen asettamat määräajat ovat usein varsin lyhyitä vaikutusten ilmenemiseen nähden.

2.4. Yritysten hallinnollisen taakan vähentäminen

Hallituksen strategia-asiakirjassa asetettiin tavoitteeksi laatia ja toteuttaa prioriteettialoihin perustuva ohjelma yrityksille aiheutuvan hallinnollisen taakan keventämiseksi. Hallinnollisella taakalla tarkoitetaan yritysten velvollisuuksia ilmoittaa viranomaisille tietoja, joita yritys ei muutoin keräisi. Hallituksen linjauksen taustana oli Euroopan komission tavoite vähentää hallinnollista taakkaa EU-lainsäädännössä neljänneksellä vuoteen 2012 mennessä ja Euroopan unionin jäsenmaiden sitoutuminen hallinnollisen taakan vähentämiseen kansallisessa lainsäädännössä vastaavan tasoisesti.

Työ- ja elinkeinoministeriön johdolla valmisteltiin kansallinen ohjelma yritysten hallinnollisen taakan vähentämiseksi. Ohjelma hyväksyttiin valtioneuvoston periaatepäätöksenä vuonna 2009. Ohjelman tavoitteena on vähentää kansalliseen lainsäädäntöön perustuvaa hallinnollista taakkaa vuoden 2006 tasosta neljänneksellä vuoden 2012 loppuun mennessä. Neuvottelukunta on osallistunut ohjelmaa koskevaan keskusteluun sen valmisteluvaiheesta alkaen ja seurannut säännöllisesti sen toimeenpanoa.

Neuvottelukunnan keskusteluissa esitetyt tilannearviot

Yritysten hallinnollisen taakan vähentämishjelmaan kohdistuu suuria odotuksia. Suomen säädösympäristö ja hallinnolliset menettelyt eivät ole olennaisesti parempia kuin muualla, joten parantamisen varaa ja säästämahdollisuuksia on löydettävissä. Ohjelma on hyödyllinen myös lainsäädännön muiden vaikutusten arvioinnin kannalta, koska se tuottaa kokemuksia ja konkreettisia välineitä. Toisaalta asia käsiteltäessä on myös herännyt epäilyksiä, onko tiedonantovelvoitteita varaa merkittävästi karsia, jos seurauksena on puutteita tiedontuotannossa. Esimerkkejä yrityksiltä saatavan tilastollisen tiedon tarpeellisuudesta ovat työelämän kehittämisen ja kuntien palvelutuotannon suunnittelu.

Neuvottelukunnan keskusteluissa esitetyt näkökulmat

Yritysten hallinnollisen taakan vähentäminen olisi muutettava määräaikaista ohjelmasta pysyväksi toimintatavaksi. Tähän voitaisiin liittää myös kansalaisiin ja hallintoon kohdistuvan hallinnollisen taakan tarkastelu, kuten OECD on ehdottanut (*liite 2*, kohdat 1.6., 5.2. ja 5.3.) Systemaattinen ote hallinnolliseen taakkaan ja sen kustannuksiin olisi otettava käyttöön jo säädösten valmistelussa siten, että täytäntöönpano suunniteltaisiin nykyistä paremmin esim. piirtämällä asioiden kulku prosessikaavioiksi. Vaikutusten arvioinnissa olisi huomioitava kaikki yritysten hallinnolliseen taakkaan vaikuttavat tekijät. Hallinnollisen taakan vähentämisessä tiedonantovelvoitteiden määrän vähentäminen säädöksiä muuttamalla on merkittävä, mutta ei ainoa keino. Muita keinoja ovat sähköinen asiointi ja muu tietoyhteiskunnan kehittäminen, lainsäädännön selkeyden ja ymmärrettävyyden parantaminen sekä uusien toimintatapojen kehittäminen lainsäädännön täytäntöönpanossa. Hallinnossa yhden luukun palvelun periaate tulisi viedä johdonmukaisesti läpi. Viranomaisten lisätyön ja -resurssien tarve ei saisi olla tässä esteenä. Palveluissa olisi investoitava sähköisten palvelujen tuotantoon.

2.5. Sääntelyn vaihtoehdot

Sääntelyn vaihtoehdoilla tarkoitetaan yleensä ohjauskeinoja, jotka ovat kokonaan julkisen vallan oikeudellisen sääntelyn ulkopuolella, kuten tiedotus-, valistus- ja neuvontatoimenpiteet sekä tietyn ammattiryhmän tai elinkeinon itsesääntely. Usein puhutaan myös sääntelyä korvaavista ohjauskeinoista. Neuvottelukunta on perehtynyt sääntelyn vaihtoehtoihin Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen selvitysten perusteella.

Neuvottelukunnan keskusteluissa esitetyt näkökulmat

Lainvalmistelussa tulisi käsitellä vaihtoehtoja nykyistä avoimemmin. Lainvalmisteluhankkeiden toimeksiantoihin esim. työryhmiä asetettaessa tulisi kirjata 3-5 vaihtoehtoa, jotka olisi arvioitava. Lisäksi näiden arviointien kirjoittaminen hallituksen esitykseen tai erilliseen asiakirjaan tulisi olla pakollista. Sääntelyn vaihtoehtoja tulisi edistää paitsi kansallisesti myös EU-tasolla ja OECD:n kautta. Erityisesti itsesääntelyn suosimista puoltaisi se, että julkisella sektorilla ei aina ole tarpeeksi tietoa toimivan sääntelyn aikaansaamiseksi. Toisaalta itsesääntelyssä on riskinä negatiivinen vaikutus kilpailuun, jos vain yksi toimija pääsee määräämään säännöt. Sääntöjen oikeudenmukaisuuteen kansainvälisessä kaupassa olisi vaikutettava erityisesti EU-tasolla.

Sääntelyn vaihtoehtojen käytön edistäminen tulisi sisällyttää hallitusohjelmaan ja seuraavan hallituksen säädöspoliittisiin linjauksiin. Lisäksi tarvitaan nykyistä voimakkaampaa opastusta siitä, missä tilanteissa ja millä aloilla sääntelyn vaihtoehdot ovat varteenotettavia ratkaisuja. Sääntelyn vaihtoehtojen edistäminen koostuisi näin ollen seuraavista elementeistä:

- yleiset ohjeet siitä, milloin vaihtoehtojen käyttö on viisasta
- sektorikohtaiset toimenpideohjelmat vaihtoehtojen käytössä
- vaihtoehtojen käytön integrointi EU-lainsäädäntöön
- kilpailun esteiden ennalta ehkäisy mm. varmistamalla, että itsesääntely on selkeää.

2.6. Säädöskieli

2.6.1. EU-säädökset

Kotimaisten kielten tutkimuskeskus teki vuosina 1998 ja 2006–2007 kyselyn EU-säädösten suomen kielestä EU-tehtävissä toimiville ministeriöiden virkamiehille. Kyselyihin vastanneiden kokemusten mukaan suomenkielisten EU-tekstien laatu on viime vuosina parantunut, mutta ne ovat edelleen vaikeammin ymmärrettäviä kuin vastaavat suomalaiset tekstit. Virkamiehille on ohjeet menettelystä, jolla EU-teksteihin voi tehdä kielikorjauksia, mutta muuten suomen kielellä ei ole selkeää roolia EU-säädösten valmisteluprosessissa.

EU-säädökset ovat voimassa autenttisinä kaikilla jäsenvaltioiden kielillä. Säädöstekstejä ei kirjoiteta komissiossa alun perin suomeksi, vaan ne käännetään aina suomeksi muista kielistä. Komission kääntäjillä on työsään oikeus selventää tekstiä, mutta siihen he tarvitsevat muiden, asian sisällön tuntevien tahojen apua. Komission aloitteesta valtioneuvoston kanslian kielipalvelu on neuvottelukunnan toimikaudella käynnistänyt kääntämisen yhteistyö- ja palauteverkoston EU:n toimielinten ja Suomen valtionhallinnon yhteistyön tehostamiseksi. Verkostoon kuuluu sekä kääntäjiä että EU-säädösten valmistelijoita. Verkoston toiminta ei kuitenkaan merkitse sitä, että EU-säädösvalmisteluun osallistuvalla virkamiehellä ei olisi velvollisuutta pysähtyä valmistelun eri vaiheissa tarkastelemaan tekstiä myös suomen kielellä. Hänen on myös välitettävä tekstin kääntäjälle tieto siitä, mitä tekstin sisällöstä päätöksenteon edetessä sovitaan.

Neuvottelukunnan keskusteluissa esitetyt tilannearviot

EU-säädösten valmisteluprosessissa virkamiesten päähuolena on asiasisältö. EU-säädösten käsittelyyn paneudutaan usein vain vierailta kielillä, mikä voi johtua käytännössä siitäkin, että tulkkausta suomeksi ei ole käytössä tai että se toimii huonosti. EU-säädösten suomen kielellä on kuitenkin vaikutusta myös kansalliseen lainsäädäntöön, sillä komissio usein vaatii EU-säädösten termien käyttöä myös kansallisissa säädöksissä. EU-säädösten käytännön toimivuuden kannalta kielikysymyksiä ei kuitenkaan pidä yliarvioida, sillä kielestä aiheutuvat epäselvyydet tiedostetaan nykyään laajasti ja epäselvyyksiä myös selvitetään ennen kuin tulkinta esimerkiksi tuomioistuimessa tehdään. Yleisesti ottaen on vaarallista, jos EU-säädöksen merkitys ei löydy sen tekstistä, vaan se on etsittävä muualta. Säädöksiä on toki tulkittava, mutta tulkinta ei saa johtaa kielen vuoksi väärään sisältöön.

Neuvottelukunnan keskusteluissa esitetyt näkökulmat

EU-säädösten suomen kielen ymmärrettävyyden parantamiseksi suomen kielen asemaa valmisteluprosessissa olisi vahvistettava. Tarvittaisiin myös yhteisiä periaatteita tekstien tarkistamista ja kommentointia varten. Eduskunta voisi olla yksi niistä tahoista, jotka arvioivat EU-säädösten kieltä. Eduskunta saa säädökset käännettyinä käsiteltäväkseen vasta neuvoston käsittelyn alettua, jolloin käännöksen perusratkaisuihin ei enää juuri voida vaikuttaa, vaikka kielikorjauksia voidaankin tehdä neuvoston käsittelyn päättymiseen asti. Eduskunnan mahdollista arviota yksittäisen säädöksen kielestä ei siten ole tarkoituksenmukaista antaa muutoin kuin yleisellä tasolla. Eduskunnan kuulemien asiantuntijoiden lausunnot voisivat olla tässä suhteessa hyödyllisiä ministeriöille.

2.6.2. Kansalliset säädökset

Hallituksen strategia-asiakirjan lainsäädäntösuunnitelmassa on sitouduttu hyvän säädösvalmistelun periaatteisiin, joihin kuuluu mm. sääntelyn selkeys ja ymmärrettävyys. Vaalikauden puolivälissä vuonna 2009 hallitus arvioi lainsäädäntösuunnitelman toteutumista ja edellytti, että säädösten suomen kielen huollon järjestämistä valtioneuvostossa selvitetään. Tehtävä annettiin Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen Kotuksen tehtäviä pohtineelle työryhmälle. Työryhmä ehdotti säädöskielen lautakunnan perustamista.

Neuvottelukunnan saaman selvityksen mukaan Kotus tarjosi vaalikauden alussa lainsäädäntösuunnitelman hankkeille kielenhuollon tukea. Kaksi hanketta sai oman kielenhuoltajan ja kaikille hankkeille oli tarjolla neuvontaa puhelimitse ja sähköpostitse sekä koulutusta. Mainituissa kahdessa hankkeessa valmistelijoiden ja kielenhuoltajien vuorovaikutus toimi hyvin. Sen sijaan kaikille tarjottua yleistä tukea ei käytetty juuri lainkaan.

Neuvottelukunnan keskusteluissa esitetyt tilannearviot

Kielen asema lainvalmistelussa ei ole korkea ja kielen ongelmia ei tunnisteta. Myöskään termit, nimet ja muu sanasto eivät ole erityisen huomion kohteena. Tällä on merkitystä lainsäädännön ymmärrettävyyden lisäksi myös lainsäädännön oikeudellisen johdonmukaisuuden ja yhtenäisen tulkinnan kannalta. Taustalla on usein lainvalmistelutyölle tyypillinen kiire. Säädösten suuren määrän vuoksi oikeusministeriön laintarkastuksen painopiste on oikeudellista johdonmukaisuutta koskevien ongelmien ratkaisemisessa. Kielen osalta laintarkastuksessa kiinnitetään huomiota etupäässä siihen, että säädösten yhdenmukaiseksi ymmärtämiseksi myös niiden kirjoittamisessa noudatetaan yhdenmukaisia käytäntöjä. Tällaisia ovat esimerkiksi viittaukset toisiin säädöksiin, usein toistuvien säännösten kirjoittamisen tavat, määritelmien johdonmukaisuus sekä se, että sama oikeudellinen ilmiö kuvataan samoin sanoin kautta lainsäädännön. Laintarkastus on usein myös liian myöhäinen vaihe puuttua kielenkäytön ongelmiin. Lisäksi lakeja kirjoittavat asiantuntijat ovat tottuneet kirjoittamaan vain toisille asiantuntijoille, ei kansalaisia varten. Säädösten ymmärrettävyydessä tulee lähteä siitä, että kansalaiset lukevat tiettyjä säädöksiä. Esim. työlainsäädännön on oltava työpaikalla esillä. Toisaalta ei ole realistista ajatella, että kansalaisten pitäisi ymmärtää aivan kaikkia säädöksiä, ainakaan kovin teknisiä tai vain asiantuntijoille tarkoitettuja. Tältä kannalta tavoitteena tulisi olla, että säädökset ovat niiden tulkitsijalle ymmärrettäviä.

Neuvottelukunnan keskusteluissa esitetyt näkökulmat

Ehdotetun säädöskielen lautakunnan tehtävänä voisi olla säädösten suomen kielen huollon linjaaminen, ohjeiden ja oppaiden tuottaminen, koulutuksen järjestäminen, säädöskielen tilan seuranta sekä tiedon tuottaminen esim. tutkimukset ja selvitykset. On myös pohdittu, voisiko lautakunnan tehtäviin kuulua puuttuminen yksittäisissä säädöksissä ilmeneviin ongelmiin. Lautakunnan muodossa tapahtuva vaikuttaminen ei kuitenkaan voisi olla jatkuvaa valvontaa tai mukanaoloa lainvalmisteluprosessissa, eikä siten myöskään kannan ottamista yksittäistapauksiin, ellei niillä ole yleistä merkitystä.

Lautakunnan sijoituspaikasta keskusteltaessa on esitetty, että yksittäisten lainsäädäntöhankkeiden tarkastelussa Kotuksella voisi olla rooli erityisesti tärkeissä hankkeissa. Säädöskielen lautakunta voisi tukea Kotusta tässä tehtävässä ja sijaita tällöin lähellä Kotusta. Jos taas painotetaan oppaita ja neuvontaa lautakunnan tehtävissä, se tulisi oikeusministeriön nykyiset tehtävät huomioon ottaen sijoittaa oikeusministeriön yhteyteen.

Toisaalta lautakunnan tarpeellisuutta ei ole yksiselitteisesti perusteltu, koska säädöskieli on perinteisesti kuulunut oikeusministeriön laintarkastuksen tehtäviin. Lautakunnan vaihtoehtona voidaan siten pitää oikeusministeriön tapauskohtaista neuvontaa kielen käyttämisestä oikeudellisia ilmiötä kuvattaessa, ja sen täydentämistä Kotuksen yleisellä neuvonnalla.

Vaikka säädöskielen lautakunta perustettaisiinkin, se ei olisi riittävä toimenpide säädöskielen parantamiseksi. Keskeistä olisi lisätä resursseja lainvalmisteluun niin, että kielenhuollon olisi mahdollista olla osa lainvalmisteluhankkeen työjärjestelyjä. Lainvalmistelussa olisi myös edistettävä kieltä parantavia työtapoja, esim. työpareja, valmistelutiimejä ja asiantuntijapooloja. Lisäksi lainvalmisteluoppaiden noudattamiseen tarvitaan kontrollia. Termien ymmärrettävyyden ja johdonmukaisuuden parantamiseksi tarvittaisiin säädöstermien tietokanta tai termipankki. Oikeustieteen opintoihin tulisi sisällyttää merkittävästi enemmän säädöskielen koulutusta kuin nykyisin annetaan. Oikeusministeriössä voitaisiin harkita asian ottamista esille opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa.

2.7. Lainsäädäntösuunnitelman säädöspoliittisten toimenpiteiden seuranta

Hallitus arvioi vaalikauden puolivälissä 2009 lainsäädäntösuunnitelman säädöspoliittisten tavoitteiden toteutumista. Hallituksen arvion mukaan säädösvalmistelun laatu ei ollut edistynyt tavoitteiden mukaisesti. Tärkeimpänä syynä nähtiin puutteet säädösvalmistelun voimavaroissa, lähinnä henkilöstön määrässä ja valmisteluun käytettävässä ajassa.

Neuvottelukunta on osaltaan arvioinut hallituksen tavoitteiden toteutumista ja pohtinut keinoja tavoitteiden saavuttamiseksi.

Neuvottelukunnan keskusteluissa esitetyt tilannearviot

Vakavana puutteena paremmassa sääntelyssä on, että jo olemassa olevia strategioita ja periaatteita ei oikeasti toteuteta ja toteutumista seurata. Myös lainvalmistelua koskevien ohjeiden noudattamatta jättäminen on todellinen ongelma. Tilanne ei parane, ellei noudattamista edellytetä eikä valvota. Lisäksi sääntelyn määrä on yhteiskunnallinen ongelma, vaikka käytännössä sitä ei sellaiseksi tunnisteta. Kattavaa selvitystä siitä, millä lainsäädännön aloilla pykälää kaiken kaikkiaan (lait, asetukset määräykset) tuotetaan, ei ole tehty. Lainsäädännön suuren määrän aiheuttamia ongelmia kohdataan mm. laajoissa hallinnon uudistuksissa, jotka aiheuttavat paljon yksityiskohtaisia muutoksia, esim. aluehallinnon uudistus.

Säädösvalmistelijan arjessa merkittävin puute on aika. Tämä estää osaamisen käyttöä ja kehittämistä. Lisäksi lainvalmistelijoita on liian vähän suhteessa lakiesitysten määrään, eikä valmistelun kehittämiseen siksi voida panostaa. Lainvalmistelussa tehdään myös turhaa työtä, sillä hallituksen esitysten perustelut sisältävät paljon toistoa ja selostusta muiden julkaistujen asiakirjojen sisällöstä. Esitysten pituus hidastaa niiden käänntämistä ja kuluttaa jo muutenkin niukkoja käänntösresursseja.

Neuvottelukunnan keskusteluissa esitetyt näkökulmat

Lainvalmistelun aikatauluongelmiin olisi puututtava hankkeiden valinnalla ja suunnittelulla. Hallitusohjelman toteuttaminen tulisi aloittaa selvittämällä, missä aikataulussa hankkeet on mahdollista toteuttaa. Hankkeiden suunnittelun taso ja samalla valmistelun laatu paranisi, jos valmistelussa panostettaisiin enemmän alkuvaiheeseen eli perusongelman, ratkaisuvaihtoehtojen ja alustavien tavoitteiden määrittelyyn sekä kuultaisiin sidoryhmiä jo näistä asioista.

Henkilöstön määrään liittyvissä kysymyksissä valtioneuvoston resurssien kohdennus ydintehtäviin voisi auttaa resurssipulaan. Resurssikysymysten yhteydessä on myös pohdittu valtioneuvoston tason lainvalmisteluorganisaatiota, ns. valmistelijapoolia. Ministeriöt eivät ole pitäneet ajatusta toteuttamiskelpoisena, koska sisältökysymykset eri sektoreilla vaativat syvällistä perehtymistä. Sen sijaan pooliajattelu voisi toimia ministeriörajojen yli yksittäisiä hankkeita organisoitaessa tai ministeriöiden sisällä osastorajojen yli. Pääasiassa lainvalmistelun lisäresurssit tulisi löytää ministeriöiden sisältä organisoimalla työt uudelleen. Ministeriöiden sisällä olisi huolehdittava myös osaamisen varmistamisesta esim. työparien ja mentoroiminnan avulla. Resurssikysymyksiä pohdittaessa olisi kehitettävä myös lainvalmistelijan edetä urallaan lainvalmistelutehtävissä.

Lainsäädäntösuunnitelmaa tulisi käyttää ohjausvälineenä jatkossakin, mutta siinä listattujen hankkeiden tuloksia ei saisi määritellä etukäteen liian tarkasti. Paremman sääntelyn sisällön painotuksista tulisi päättää nykyistä

tarkemmin, koska kaikkea ei voi tehdä yhtä aikaa. Tavoitteeksi olisi otettava paremmasta sääntelystä saatava konkreettinen hyöty yrityksille ja kansalaisille. Tavoitteissa ei tulisi painottaa vain taloudellisia näkökohtia, vaan myös kansalaisten hyvinvointia sekä perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista. Toisaalta paremmassa sääntelyssä voitaisiin päästä eteenpäin niinkin yksinkertaisesti kuin tekemällä paremmin valmistelun laatuun vaikuttavat asiat, kuten kuuleminen ja vaikutusten arviointi.

Paremmän sääntelyn toteutumista arvioitaessa ministeriöiden tulisi raportoida tarkemmin, miten hallituksen tavoitteita lainvalmistelun laadun parantamiseksi toteutetaan. Paremmän sääntelyn onnistumisen arviointi tulisi kohdistaa valmistelijoiden lisäksi ministeriöiden virkamiesjohtoon. Tähänastinen arviointi on paljolti ollut ministeriöiden itsearviointia, jossa helpoin tapa selittää ongelmia on syyttää resurssipulaa. Osaamisen ongelmat eivät ole tulleet esille, eivätkä osaamisen mahdolliset erot ministeriöiden välillä. Lisäksi arvioinnissa ei toistaiseksi ole tarkkaan arvioitu valmistelun laadun muutosta. Muutosta tulisikin aidosti seurata jatkossa. Toisaalta arviointiprosessilla sinänsä ja siihen liittyvillä keskusteluilla on arvoa muutoksen aikaansaamisessa. Jatkossa paremmän sääntelyn toteutumisen arviointi tulisi selkeämmin ulottaa myös lainsäädäntöhankkeisiin. Sisäasiainministeriössä on käytössä lakihankkeiden jälkikäteinen arviointi, jonka ministeriö ja eduskunta tekevät yhdessä. Hyväksi havaittua mallia voisivat kokeilla muutkin ministeriöt.

Paremmän sääntelyn koordinoinnin organisointi on olennainen kysymys tavoitteiden toteutumisessa ja arvioinnissa. Hallituksen lainsäädäntösuunnitelman toimeenpanon koordinoitua kokonaisuutena hoitaa oikeusministeriö ja toimeenpanon seurantaa valtioneuvoston kanslia. Lainsäädäntösuunnitelman sisällön koordinaatiota hoitaa neljä ministeriötä, joiden yhteistyötä voitaisiin vielä parantaa. Lisäksi jokainen ministeriö vastaa lainsäädäntösuunnitelman toteuttamisesta lainsäädäntöhankkeissa, jotka kuuluvat sen toimialaan.

Nykyinen verkostomainen organisointi koordinaatiossa voisi toimia paremmin, jos tehtävät olisivat konkreettisempia. Toisaalta on pohdittu myös keskitetympää koordinaatiota, ns. konserniohjausta. Tämän on epäilty vaativan paljon resursseja nykyiseen verrattuna. Lisäksi konserniohjauksen käsitettä on pidetty epäselvänä. Neuvottelukunnan keskusteluissa sille on esitetty seuraavia kuvauksia:

- Käsittelyn yhteisyys ja kollegiaalinen valvonta siten, että useampi kuin yksi ministeriö arvioi lainsäädäntöhanketta;
- Jonkun yhteisen tahon, esim. valtioneuvoston kanslian, oikeusministeriön tai valtiovarainministeriön ohjaus ja koordinaatio jo lainsäädäntöhankkeiden varhaisissa vaiheissa, jotta eri ministeriöiden yhteistyö varmistetaan;
- Ennakoiva, horisontaalinen verkottuminen, vaikuttaminen ja synergia.

Valtioneuvoston sisäisen koordinaation parantamisen ei ole yksin katsottu edistävän paremman sääntelyn toteutumista, vaan lisäksi on kaivattu valvontamekanismia, joka estäisi huonosti valmisteltujen hankkeiden etenemisen. Jollakin taholla olisi siis valtuudet toimia tarkistusasteena ja pysäyttää huonosti valmisteltu hanke. Vaihtoehtoinen menettely voisi olla pakollinen lausunto- tai tarkastusmenettely merkittäville hankkeille. Tällä hetkellä valtioneuvoston lainvalmistelussa on selvästi osoitettuna yhteisenä tehtävänä vain kehittäminen, joka kuuluu oikeusministeriölle. Jos oikeusministeriön haluttaisiin myös valvovan lainvalmistelun laatua ja puuttuvan toisten ministeriöiden hankkeiden etenemiseen, asiasta olisi sovittava poliittisella tasolla hallituksessa. Lainvalmistelun laatua valvova taho voisi olla myös ministeriöiden ulkopuolinen, kuten oikeuskansleri tai valtionalouden tarkastusvirasto. Nykyisin oikeuskansleri valvoo perusoikeuksien huomioon ottamista ja valtionalouden tarkastusvirasto lainsäädännön laatua ja toimivuutta ohjausvälineenä.

Lainvalmistelussa olisi tärkeää myös varmistaa, että valmisteltavan säädöskokonaisuuden toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset on riittävällä tarkkuudella arvioitu ja yksilöity jo valmistelun alkuvaiheesta alkaen. Raha-asianvaliokunnan rooli voisi olla prosessissa rahoituksen valvonnan lähtökohta, koska valiokunta tarkistaa yksittäisen hankkeen rahoituksen. On kuitenkin otettava huomioon, että valiokunnan käsittely on lähes aina valmisteluprosessin loppuvaiheessa. Hankkeiden priorisointiin ja rahoitukseen olisi otettava kantaa valtionalouden kehysten ja talousarvion yhteydessä jo paljon aiemmin.

2.8. Lainsäädäntösuunnitelman hankkeiden seuranta

Neuvottelukunta on osaltaan seurannut hallituksen strategia-asiakirjan lainsäädäntösuunnitelmaan sisältyneiden 22 hankkeen valmistelua ja etenemistä. Neuvottelukunta on erikseen perehtynyt kolmen hankkeen valmisteluun kuulemalla niiden valmistelijoita: palveludirektiivin täytäntöönpano, jätelain kokonaisuudistus ja yhdistyslain tarkistaminen. Lisäksi neuvottelukunta on kuullut myös päästökauppadirektiivin valmistelijaa käsitellessään vaikuttamista EU-lainsäädäntöön.

Lainsäädäntösuunnitelman kaikkien hankkeiden seurannasta kootut raportit on käsitelty neuvottelukunnan kokouksissa. Neuvottelukunta on myös perehtynyt Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen Paremman sääntelyn kriittinen arviointi -tutkimuksen tuloksiin. Tutkimuksessa käytettiin aineistona mm. lainsäädäntösuunnitelman hankkeita.

Neuvottelukunnan keskusteluissa esitetyt arviot

Hallitusohjelman tarkat kirjaukset lainsäädäntöhankkeista näyttävät vähentävän mahdollisuuksia vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointiin. Olisi toivottavaa siirtyä käytäntöön, jossa hallitusohjelma sisältää vain halutut konkreettiset muutokset, ei keinoja niiden aikaansaamiseen. Hallitusohjelmasta riippumatta poliittisesti latautuneissa lainvalmisteluhankkeissa vaikutusten arviointi voi olla käytännössä mahdotonta. Toisaalta poliittinen ohjaus ei saisi koskaan ohittaa vaikutusten arviointia, vaikka pelivara eri tilanteissa voi vaihdella.

Neuvottelukunnan keskusteluissa esitetyt näkökulmat

Paremmän sääntelyn periaatteet eivät toteudu säädöshankkeissa, ellei voida sopia lainvalmisteluohjeiden noudattamisen valvonnasta ennen valtioneuvoston käsittelyä. Valvontaan tulisi sisältyä valtuus tarvittaessa pysäyttää hanke. Valvonnan toteutuminen edellyttäisi käytännössä kirjausta hallitusohjelmassa. Lainvalmistelun ohjausta ja valvontaa voitaisiin hoitaa talouspoliittisen ministerivaliokunnan kokouksissa, joihin oikeusministeri osallistuisi. Toinen vaihtoehto voisi olla valtioneuvoston kansliassa toimiva, pääministeriä avustava valtiosyhteisöministeri. Valvonnan organisoinnista riippumatta tärkeintä olisi, että valvontamenettelystä sovittaisiin hallituksessa.

Ministeriöiden lainvalmistelua tukemaan tarvittaisiin joidenkin näkemysten mukaan keskitetty tuki- ja ohjausyksikkö erityisesti vaikutusten arvioinnin parantamiseksi. Vastakkaisten näkemysten mukaan tuki- ja ohjausyksikkö ei toisi lisäarvoa, vaan tehokkaampaa olisi valmisteluprosessin ohjattavuuden parantaminen ja sitä kautta käytänteiden muuttaminen.

2.9. OECD:n paremman sääntelyn suositukset

Taloudellisen kehityksen ja yhteistyön järjestö OECD on yhteistyössä Euroopan komission kanssa suorittanut maatutkinnan, jossa on arvioitu Suomen kykyä tuottaa laadukasta lainsäädäntöä. Maatutkinta tehtiin 15 EU-maassa ja sen tavoitteena oli selvittää, miten jäsenmaiden hyväksymät yhteiset lainsäädäntötyötä koskevat periaatteet ovat toteutuneet. OECD:n tarkastajat vierailivat Suomessa vuonna 2008. Useat neuvottelukunnan jäsenet osallistuivat tarkastajien järjestämiin haastatteluihin ja tarkastajille toimitetun kirjallisen aineiston tuottamiseen. Suomea koskeva raportti julkaistiin huhtikuussa 2010 ja se sisältää suositukset toimenpiteistä lainsäädäntötyön kehittämiseksi.

OECD:n suosituksia on arvioitu ja niiden toimeenpanosta keskusteltu neuvottelukunnasta. Suositusten toimeenpanosta laadittu taulukko on loppuraportin liitteenä (*liite 2*). Taulukon valmisteluun neuvottelukunnan käsittelyä varten ovat osallistuneet valtioneuvoston kanslian, valtiovarainministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön sekä oikeusministeriön virkamiehet.

2.10. Sujuvampaan lainvalmisteluun -hanke

Oikeusministeriö käynnisti 1.4.2010 Sujuvampaa lainvalmisteluun hankkeen yhteistyössä Suomen itsenäisyyden juhlarahaston Sitran kanssa. Hankkeen tavoitteena oli parantaa lainvalmistelun laatua ja tuottavuutta luomalla uusia konkreettisia toimintamalleja. Hankkeessa valmisteltiin lainvalmisteluprosessille uusi ideaalimalli ja ehdotuksia prosessin ohjauksesta valtioneuvoston tasolla. Hankkeessa on toiminut projektiryhmä ja ohjausryhmä.

Hankkeen ohjausryhmänä on toiminut neuvottelukunnan asettama jaosto 1.4.2010–31.3.2011. Ohjausryhmään nimettiin neuvottelukunnan keskuudesta puheenjohtajaksi Pekka Nurmi ja jäseniksi Jarmo Vuorinen, Tuomas Pöysti, Jaana Meklin, Kaijus Ervasti ja Pentti Mäkinen, myöhemmin Leena Linnainmaa, varajäseninä Janne Makkula ja lakiasianjohtaja Hannu Rautiainen Elinkeinoelämän keskusliitosta. Ohjausryhmää täydennettiin myöhemmin hankkeen edistyessä nimeämällä jäseniksi myös Heikki Aaltonen ja Jyri Inha.

Hankkeen edistymisestä on säännöllisesti raportoitu neuvottelukunnalle ja hankkeen ensimmäistä väliraporttia on käsitelty neuvottelukunnassa ennen sen julkaisemista⁵.

---

⁵ Mallia lainvalmisteluun. Sujuvampaan lainvalmisteluun -hankkeen I väliraportti. Oikeusministeriön selvityksiä ja ohjeita 80/2010.

3. JATKOTYÖ

Neuvottelukunta on loppuraportissaan kuvatulla tavalla seurannut ja tukenut hallituksen lainsäädäntösuunnitelman toimeenpanoa sekä käynyt keskustelua lainvalmistelun kehityksestä ja kehittämistarpeista. Tämä työ on hyödyllinen pohja lainvalmistelun johtamisen ja osaamisen parantamiseen seuraavalla hallituskaudella. Lainvalmistelun parantamiseen tarvitaan jatkossakin eri sidosryhmien ja hallinnonalojen tukea ja yhteistyötä. Jatko-työn tavoitteista ja organisoinnista päätetään siinä yhteydessä kun seuraavalla hallituskaudella muutoinkin päätetään lainvalmistelun kehittämistyön jatkamisesta.

PAREMMAN SÄÄNTELYN NEUVOTTELUKUNNAN KOKOUSTEN TEEMAT

Kokous	Teema	Asiantuntijat
3.3.2008	Lainsäädännöstä yrityksille aiheutuvan hallinnollisen taakan vähentämishojelman valmistelu	<i>Tutkimusprofessori Aki Kangasharju, Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT Lainsäädäntöjohtaja Pasi Järvinen, työ- ja elinkeinoministeriö Johtaja Kaj Suomela, Pohjanmaan työ- ja elinkeinokeskus</i>
21.4.2008	Lainsäädäntösuunnitelman hankkeen case-tarkastelu: Palveludirektiivin täytäntöönpano	<i>Työ- ja elinkeinoministeriö: – Neuvotteleva virkamies Antti Riivari – Ylitarkastaja Mikko Holm</i>
29.9.2008	EU-säädösten suomen kieli	<i>Euroopan komissio: – Pääjohtaja Juhani Lönnroth, käännöstoimen pääosasto – Kääntäjä Timothy Binham, Suomen edustusto Erikoistutkija Aino Piehl, Kotimaisten kielten tutkimuskeskus</i>
17.11.2008 Yhteiskokous kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunnan kanssa	Kuuleminen säädösvalmistelussa ja velvoittavan kuulemisohjeistuksen valmistelu	<i>Toiminnanjohtaja Riitta Särkelä, Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto Neuvotteleva virkamies Katju Holkeri, valtiovarainministeriö Neuvotteleva virkamies Maija Salo, oikeusministeriö</i>
9.2.2009	Lainsäädäntösuunnitelman hankkeen case-tarkastelu: Jätelain kokonaisuudistus	<i>Ympäristöministeriö: – Ympäristöneuvos Olli Pahkala – Ylitarkastaja Riitta Levinen</i>
27.4.2009	Lainsäädännön vaikutusten arviointi hallituksen esityksissä	<i>Toimistopäällikkö Taina Riihinen, oikeusministeriö Apulaispääsihteeri Jarmo Vuorinen, eduskunta Lakiasiaintoiminnan johtaja Hannu Rautiainen, Elinkeinoelämän keskusliitto Professori Jyrki Tala, Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos</i>
8.6.2009	Lainsäädäntösuunnitelman hankkeen case-tarkastelu: Yhdistyslain tarkistaminen	<i>Lainsäädäntöneuvos Jyrki Jauhiainen, oikeusministeriö Päälakimies Timo Koskinen, Suomen ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK</i>

12.10.2009	Vaikuttaminen EU-lainsäädäntöön	<i>Alivaltiosihteeri Jukka Salovaara, valtioneuvoston EU-sihteeristö Neuvotteleva virkamies Päivi Janka, työ- ja elinkeinoministeriö</i>
14.12.2009	OECD:n paremman sääntelyn suositukset	<i>Ylijohtaja Pekka Nurmi, oikeusministeriö</i>
8.3.2010	Lainsäädännön vaikutusten arviointi hallituksen esityksissä	<i>Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos: – professori Jyrki Tala – erikoistutkija Kati Rantala – tutkija Auri Pakarinen – tutkimusavustaja Laura Hämynen</i>
10.5.2010	Lainsäädännön vaihtoehdot	<i>Erikoistutkija Kaisa Sorsa, Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos</i>
11.10.2010	Parempi sääntely seuraavalla hallituskaudella	<i>Johtava konsultti Tommi Patanen, Talent Partners Oy Esikuntapäällikkö Marko Männikkö, Valtiontalouden tarkastusvirasto</i>
13.12.2010	Säädöskielen huolto	<i>Erikoistutkija Aino Piehl, Kotimaisten kielten tutkimuskeskus</i>
14.3.2010	Paremman sääntelyn kriittinen arviointi-tutkimuksen tulokset	<i>Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos: – professori Jyrki Tala – erikoistutkija Kati Rantala</i>

OECD:N PAREMMAN SÄÄNTELYN SUOSITUSTEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Better Regulation in Finland, OECD 2010

(Better Regulation in Europe: An assessment of Regulatory capacity in 15 Member States of the European Union)

1. Paremmen sääntelyn strategia ja politiikat

Suositus	Toimenpiteet	Vastuu	Aikataulu	Tilanne/Arvio
<p>1.1. Varmistetaan, että oikeusministeriön meneillään olevat pyrkimykset lisätä tietoisuutta vaikutusarvioinnista saavat täyden tuen. Nykyjärjestelmän heikkouksiin puuttumiseksi ryhdytään toimenpiteisiin.</p>	<p>Vaikutusten arvioinnin tehostaminen on tavoitteena hallituksen strategia-asiakirjassa (ks. myös 4.1.)</p>			<p>Olennaista politiikan jatkuvuus ja tarkempien tavoitteiden asettaminen.</p>
	<p>Säädösehdotusten vaikutusten arviointiohjeet on hyväksytty 1.11.2007 valtioneuvostossa. Ohjeiden noudattamisesta on tehty seuranta 2009 ja 2010.</p>			<p>Ohjeiden noudattamisen vaatimustasoa ei ole määritetty.</p>
	<p>Politiikkatoimien vaikuttavuusarvioinnin kehittämishanke (POVI).</p>	VNK	3/2011	<p>Valmistelutyöryhmän raportti on valmistunut 11/2009. Konkreettiset suositukset tiedon käytön lisäämiseksi valmistuvat 3/2011.</p>
<p>1.2. Pyrkimyksiä ennakoivampaan vaikuttamiseen EU-asioissa jatketaan ja harkitaan, olisiko EU:n lainsäädännön täytäntöönpanoon liittyvien kysymysten tarkastelu aiheellista.</p>	<p>EU-vaikuttamisen tehostaminen on tavoitteena hallituksen strategia-asiakirjassa. EU-vaikuttamiselvitys on valmistunut 2009. Suomen avaintavoitteita käsitellään säännöllisesti EU-ministerivaliokunnassa. Ks myös 7.1.–7.6.</p>			
<p>1.3. Julkisen kuulemisen soveltamisalan laajentamisaloitteita on tarpeen kannustaa. Kuulemisohjeiden on tarpeen saada todellista tehoa.</p>	<p>Lainvalmistelun avoimuuden ja sidosryhmien osallistumismahdollisuuksien lisääminen on tavoitteena hallituksen strategia-asiakirjassa.</p>			<p>Olennaista politiikan jatkuvuus ja tarkempien tavoitteiden asettaminen.</p>
	<p>Ohjeet kuulemisesta säädösvalmistelussa on hyväksytty valtioneuvostossa 11.3.2010 (ks. myös 3.2.).</p>			<p>Ohjeiden noudattamisen vaatimustasoa ei ole määritetty.</p>

1.4. Yritysten hallinnollisen taakan vähentämishojelman tehokas valvonta ja arviointi varmistetaan.	ks. 5.1.			
1.5. Paremman sääntelyn strategian ulottamista täytäntöönpanopolitiikkaan harkitaan. Aluehallinnon kanssa käytävässä keskustelussa ryhdytään toimenpiteisiin aluehallinnon sisällyttämiseksi paremman sääntelyn ohjelmaan.				Täytäntöönpanopolitiikka on hallinnonalakohtaista. Arvioidava, olisiko koordinaatiosta lisäarvoa.
1.6. Kansalaisten ja julkisen sektorin viranomaisten hallinnollisen taakan vähentämiseen tähtäävän toimintaohjelman perustamista harkitaan.	ks. 5.2. ja 5.3.			
1.7. Nykyisten prosessien heikkouksien tarkastelemiseksi ja sen selvittämiseksi, miten niitä voidaan vahvistaa ja panna täytäntöön, ryhdytään järjestelmällisiin toimenpiteisiin.	Hallituksen politiikkariihen linjaus 2009: Kehitetään uusia ratkaisuja henkilöstöressurssikysymyksiin, esim. valtioneuvoston lainvalmistelijapooli.	OM	2010–2011	Käsitelty mm. paremman sääntelyn ministerityöryhmässä. Edetään kehittämällä tukipalveluja, verkostoja ja osaamisen käyttöä yli ministeriörajojen.
	Sujuvampaan lainvalmisteluun -hanke: Arvioidaan nykyinen lainvalmisteluprosessi sekä luodaan sille uusi ideaalimalli ja visio lainvalmisteluprosessin vahvistamisesta konserniohjauksessa. Ideaalimalli jalkautetaan ja osaamisen parantamiseksi luodaan koulutusohjelma.	OM	2010–2011	Lainvalmisteluprosessin ideaalimalli julkaistu 11/2010. Mallin täsmentäminen valmistuu 6/2011.
1.8. Ponnistuksia paremman sääntelyn profiilin terävöittämiseksi hallituksen poliittisessa päätöksenteossa valvotaan.	Tavoitteena on, että parempi sääntely kirjataan seuraavaan hallitusohjelmaan ja hallituksen strategia-asiakirjaan sekä kytetään muihin poliittisiin tavoitteisiin ja käytännön toimenpiteisiin, esim. hallinnon kehittäminen ja talouspolitiikka. Ks. myös 1.1.			
	Sujuvampaan lainvalmisteluun –hanke.			Ehdotukset lainvalmisteluprosessin ohjauksesta valmistuvat 5/2011.

<p>1.9. Mietitään, miten parempaa sääntelyä voidaan edistää tehokkaammin, jottei sitä mielletäisi vain juridiikkaan keskittyväksi toiminnaksi.</p>	<p>ks. 1.8. ja 1.11.</p>			
<p>1.10. Laaditaan selkeä, eri välineitä hyödyntävä viestintästrategia, joka kohdistuu sekä sisäisiin että ulkoisiin sidosryhmiin (uutiskirjeet, vuosiraportti, esittelyt jne.) ja jossa otetaan mallia niistä maista, joissa tällainen on tehty, kuten Alankomaista. Varmistetaan, että paremman sääntelyn viestien välittämiseen käytetään viestintää, jonka aiheina ovat hallituksen laajempi strategia ja siihen liittyvät ohjelmat, kuten tuottavuusohjelma.</p>	<p>Uudistetaan paremman sääntelyn verkkosivut tavoitteena selkeämpi viestintä sidosryhmille.</p>	<p>OM</p>	<p>2011</p>	<p>Verkkosivujen lisäksi tarvitaan muutakin viestintää, joka on tehokasta ja koordinoitua.</p>
<p>1.11. Luodaan selkeä toimintapolitiikka tärkeimpien parempaa sääntelyä koskevien politiikkojen edistymisen, vahvuuksien ja heikkouksien arvioimiseksi sitä mukaa kuin näitä politiikkoja viedään eteenpäin.</p>	<p>Hallituksen strategia-asiakirjan lainsäädäntösuunnitelman toteutumista on arvioitu hallituskauden puolivälissä 2009 ja arvioidaan uudelleen hallituskauden lopussa. Hallitusohjelman seurantamenettelyn arviointi- ja kehittämishankkeessa (KOKKA) pohditaan suosituksia nykyisten menettelyjen kehittämiseksi.</p>	<p>VNK, OM</p>	<p>2010–2011</p>	<p>Hallitusohjelman loppuarviointi ja KOKKA-hanke valmistuvat 3/2011.</p>
	<p>Paremman sääntelyn kriittinen arviointi -tutkimushanke.</p>	<p>Optula</p>	<p>2010–2011</p>	<p>Tutkimukset valmistuvat 5/2011.</p>
	<p>ks. 1.8.</p>			

2. Paremman sääntelyn institutionaaliset valmiudet

Suositus	Toimenpiteet	Vastuu	Aikataulu	Tilanne/Arvio	
<p>2.1. Tämänhetkisen verkostoituneen lähestymistavan tehokkuutta on olennaista arvioida varhaisessa vaiheessa paremman sääntelyn vahvistamisen tärkeimpien ulottuvuuksien, kuten julkisen kuulemisen ja vaikutusten ennakoarvioinnin, kannalta. Arviointituloksia käytetään institutionaalisen rakenteen viemiseen askelta pitemmälle.</p>	ks. 4.1.				
<p>2.2. Mietitään, voisiko VNK ottaa vahvemman roolin paremman sääntelyn ministeriryöryhmän puheenjohtajana. Jos tämä on vaikeaa, puheenjohtajuuden kierrättäminen ajan mittaan tärkeimpien ministeriöiden välillä voisi auttaa levittämään omistajuutta ja käyttämään enemmän vaikutusvaltaa kuin oikeusministeriön kautta on tätä nykyä mahdollista. Ministerin toiminta poliittisena puolestapuhujana Suomessa on tässä vaiheessa olennaisen tärkeää, ja tämä tehtävä lankeaisi automaattisesti puheenjohtajalle.</p>	Paremman sääntelyn ministeriryöryhmän kokoonpanoon tehtävien kannalta keskeiset ministerit.			Tällä hetkellä mm. TEM puuttuu kokoonpanosta.	
	VM:n hanke Konserniohjauksen menetelmällinen kehittäminen valmistui 6/2010. Sitran selvitys valtion konsernijohtamisesta valmistui 12/2010.	VNK, VM, OM			.
	ks 1.8.				
<p>2.3. Ryhdytään toimenpiteisiin oikeusministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön paremman sääntelyn yksikköjen lähentämiseksi toisiinsa. Ellei niiden yhdistäminen ole asianmukaista, harkitaan (kuten eräissä muissa maissa on tehty), voisiko henkilöstöä tai toimintoja jakaa, toimistoja yhdistää, johtajuutta kierrättää tai edellä mainittuja toimenpiteitä yhdistää. Joka tapauksessa ryhdytään toimenpiteisiin yksittäisten paremman sääntelyn yksiköiden ja muiden relevanttien yksiköiden, kuten kansliapäälliköiden alaisten yksiköiden, yhdistämiseksi keskusrakenteeseen.</p>	Jatketaan yhteistyötä yhteisten tehtävien pohjalta.	OM, TEM		Paremman sääntelyn toteuttamisessa tulisi olla mukana kaikki ministeriöt ja kaikki toiminnan tasot.	
<p>2.4. Harkitaan hallituksesta ja poliittisista piireistä riippumattoman neuvoa-antavan lautakunnan perustamista valvomaan, neuvomaan ja haastamaan paremman sääntelyn edistymistä etenkin vaikutusten ennakoarvioinnin ja hallinnollisen taakan vähentämishjelman kaltaisten avainkysymysten kannalta.</p>	Kasvutyöryhmän väliraportissa (VNK 1/2010) ehdotetaan vaikutusten arviointia varten erillistä, asiantuntijoista koostuvaa toimielintä. Ks. myös 1.8.				
	Hallinnollisen taakan ohjelman osalta ks. 5.1.				

3. Läpinäkyvyys julkisen kuulemisen ja viestinnän avulla

Suositus	Toimenpiteet	Vastuu	Aikataulu	Tilanne/Arvio
3.1. Pyrkimyksiä kannustaa entistä useampien eri sidosryhmien osallistumista kuulemisprosessiin proaktiiviset (eikä ainoastaan reaktiiviset) prosessit mukaan luettuina jatketaan kansalaisten sitouttamiseksi. Varmistetaan, että tähän tarjotaan oikea-aikaisia tilaisuuksia niin, että kommentit voivat todella vaikuttaa tuloksiin.	Uusi osallistumisympäristö verkkoon toteutetaan osana SADe-ohjelmaa.	OM	2011–2013	Esiselvitys valmistunut, määrittely käynnissä. Ensimmäiset palvelut avataan 2011.
3.2. Kuulemisohjeita tuetaan järjestelmällä, joka kohdistaa ministeriöihin todellista painetta niiden saamiseksi noudattamaan ohjeita.	Kuulemista koskeva koulutustilaisuus pidetään jokaisessa ministeriössä.	OM, VM	2010–2011	Koulutus aloitettu syksyn 2010 aikana.
	Kuulemisohjeiden noudattamista seurataan hallituksen esitysten perustelujen avulla.	OM	2011 alkaen vuosittain	
	Optulan tutkimuksessa vaikutusten arvioinnista (kohta 4.1.) on selvitetty myös kuulemisen toteutumista.			Ministeriökohtaiset havainnot esillä kuulemiskoulutuksessa.
3.3. Määritellään ja pannaan täytäntöön prosessi, jonka avulla parhaat kuulemismenettelyt voidaan tunnistaa ministeriöissä ja julkistaa valtioneuvostossa.	Valtioneuvoston sisäiseen verkkoon Senaattoriin on kerätty asiakirjamalleja ja toimintasuosituksia.			

4. Uusien säännösten laadinta

Suositus	Toimenpiteet	Vastuu	Aikataulu	Tilanne/Arvio
<p>4.1. Vaikutusten ennakoarviointia koskevan verkostopohjaisen lähestymistavan ulkoinen arviointi järjestetään tulevan vuoden aikana. Ellei tässä onnistuta, olisi kehitettävä tehokkaampi lähestymistapa, johon haettaisiin innoitusta EU-asioiden hallinnointia tukevasta institutionaalisesta viitekehystä tai jossa palateltaisiin ehdotukseen koordinoivasta keskusyksiköstä. Ulkoisen vartiointiorganisaation perustaminen lisäämään muutospainetta on toinen eräissä muissa Euroopan maissa tehokkaaksi osoittautunut ajatus (Yhdistynyt kuningaskunta on hyvä esimerkki).</p>	<p>Säädöshankkeiden yritysvaikutusarviointien seurantatyöryhmä seuraa arviointien toteuttamista jälkikäteisesti. TEM seuraa systemaattisesti yritysvaikutusten arvioinnin toteuttamista ja yritysten hallinnollisen taakan kehitystä.</p>	TEM	2009–2011	Työryhmän suositukset jatkotoimiksi valmistuvat 3/2011.
	<p>OM asetti SÄKE III-työryhmään vaikutusarvioinnin asiantuntijajaaoston 11/2008–12/2009. SÄKE III-työryhmä on asettanut vaikutusarvioinnin asiantuntijaverkoston 1.3.2011 asti. Verkosto on toiminut ministeriöiden vuorottaisella vetovastuulla.</p>			Asiantuntijajaaoston muistio on valmistunut 12/2009. Asiantuntijaverkosto on kerännyt hyviä käytäntöjä ministeriöistä. SÄKE III-työryhmän loppuraportti valmistuu 4/2011.
	<p>VTV:n toiminnantarkastus taloudellisten vaikutusten arvioinnista hallituksen esityksissä.</p>			Tarkastuskertomus valmistunut 2/2011.
	<p>Optulan tutkimus vaikutusten arvioinnista hallituksen esityksissä 2009.</p>			Tutkimus valmistunut 6/2010
<p>4.2. Tämänhetkinen vaikutusarviointeja toteuttaville virkamiehille tarkoitettu tukirakenne käydään tarkoin läpi niiden toimenpiteiden vahvistamiseksi, joiden tavoitteena on helpottaa tehtävää ja parantaa laatua. Mietitään, voisiko juridiikkaa painottavan virkamieskulttuurin ja taloudellisesti lähemmä lähestymistavan tarpeen väliin jääneen aukon täyttää taloudellisten tutkimuslaitosten avulla.</p>	<p>Säädösten vaikutusten arvioinnin tukipalvelut työryhmä (VM 7/2007) ehdotti vaikutusarvioinnin asiantuntijatuken organisointia verkoston avulla.</p>			Tukipalveluja käsitellään Sujuvampaan lainvalmisteluun-hankkeessa ks. 1.8.
	<p>OM:n verkkosivuille on kerätty eri ministeriöiden vaikutusalojen asiantuntijoiden yhteystietoja.</p>			Asiantuntijoille 2009 tehdyn kyselyn mukaan kysyntää vaikutusarvioinnin tuelle ei juuri ollut. Tukipalveluja on kehitettävä edelleen.
	<p>Vaikutusarviointiohjeiden käyttöönottoa tukeva koulutus järjestettiin ministeriöiden yhteistyönä 2008–2009 yht. 180 virkamiehelle.</p>			Vaikutusarvioinnin suunnitelmallinen koulutus vaatisi organisointia.

<p>4.3. Ryhdytään toimenpiteisiin varhaista ja oikea-aikaista julkista kuulemista vaikutusten ennakoarviointiprosessin osana koskevan vaatimuksen vahvistamiseksi ja varmistetaan, että tätä varten on olemassa tehokasta ohjausta ja esimerkkejä hyvistä käytännöistä.</p>	<p>Sujuvampaan lainvalmisteluun -hankkeessa uudistetaan lainvalmistelijoiden koulutusta. Ks. myös 4.1.–4.2.</p>			<p>Lainvalmistelijoiden koulutusohjelma valmistuu 2012.</p>
<p>4.4. Hyväksytyjen säännösten jälkikäteistä arviointia vaaditaan todellisten tulosten tarkistamiseksi.</p>	<p>Hallituksen strategia-asiakirjassa puutteellinen seuranta todetaan ongelmaksi. Tavoitteeksi asetetaan lainsäädännön vaikutusten arviointiin keskitetyn lainsäädäntötutkimuksen lisääminen.</p>			<p>Tavallisen käytäntönä on, että eduskunta hyväksyessään hallituksen esityksen edellyttää lain vaikutusten ja täytäntöönpanon seuranta.</p>
<p>4.5. Otetaan käyttöön kynnysarvotesti, jonka tarkoituksena on havaita tärkeämpiä politiikka- ja sääntelyehdotuksia niiden vaikutusten täysimittaista arviointia varten.</p>	<p>Hallituksen strategia-asiakirjan mukaan lainsäädäntösuunnitelman hankkeissa tehdään ohjeiden mukainen vaikutusten arviointi.</p>			<p>Ohjeiden noudattamisen vaatimustasoa ei ole määritetty.</p>
<p>4.6. Laaditaan ja toteutetaan toimintasuunnitelma vaihtoehtojen käytön edistämiseksi. Eräät vuoden 2003 OECD:n maatutkintaraportissa esitetyt suositukset, kuten esimerkkien dokumentointi, erikoiskoulutus ja edistymisraportit, ovat tässä yhteydessä edelleen ajankohtaisia. Vaatimusta harkita vaihtoehtoja (toimenpiteisiin ryhtymättä jättäminen mukaan luettuna) vahvistetaan vaikutusarviointiprosessin varhaisvaiheessa.</p>	<p>Optula tehnyt viisi selvitystä elinkeinoelämän itse- ja yhteissääntelyjärjestelmistä 2007–2010.</p>			<p>Sääntelyä korvaavien vaihtoehtojen käyttöä ei dokumentoida, joten sen todellista laajuutta ei ole tiedossa. Lainsäädäntöhankkeissa vaihtoehtojen arviointia dokumentoidaan harvoin.</p>

5. Voimassa olevien säännösten hallinnointi ja rationalisointi

Suositus	Toimenpiteet	Vastuu	Aikataulu	Tilanne/Arvio
<p>5.1. Hallinnollisen taakan vähentämishjelman varhainen arviointi järjestetään sen varmistamiseksi, että ohjelma etenee tarkoitetulla tavalla ja että tukirakenteet toimivat asianmukaisesti, jotta menestys olisi varma. Varmistetaan, että jokaisella osallistuvalla ministeriöllä on nettotavoite täytettävänä kokonaistavoitteen osana. Harkitaan, tulisiko hyvän toteutumisen saavuttamiseksi ottaa käyttöön muita kannustimia ja sanktioita. Varmistetaan, että elinkeinoelämä saa täyden tilaisuuden osallistua, ja harkitaan sektori- tai ministeriökohtaisten rakenteiden perustamista tätä tarkoitusta varten. Raportointi- ja viestintästrategia laaditaan ja otetaan käyttöön. Lopuksi laaditaan suunnitelmia ohjelman ulottamiseksi paikallishallintoon.</p>	<p>Yritysten hallinnollisen taakan vähentämisen ohjausryhmä vastaa toimintaohjelman toteuttamisen koordinoinnista ja säännöllisestä seurannasta. Ohjausryhmässä ja sitä avustavassa projektiryhmässä ovat edustettuina toimintaohjelman kannalta keskeiset vastuuministeriöt, viranomaiset ja sidosryhmät.</p> <p>TEM seuraa hallinnollisen taakan kehitystä, ja toimintaohjelman edistymisestä raportoidaan vuosittain. Sen merkittävistä vaiheista tiedotetaan aktiivisesti (TEM:n verkkosivut, tiedotteet, tiedotustilaisuudet ja keskusteluseminaarit).</p>	TEM	2009–2012	<p>Käynnissä.</p> <p>Arvio yritysten hallinnollisen taakan lähtötasosta valmistui 2010.</p> <p>Hallitus keskusteli toimintaohjelman tilannekatsauksesta ja jatkotoimista iltakoulussa 2/2011. Toimintaohjelman toteutusta ja seuranta on tarpeen tehostaa.</p>
<p>5.2. Harkitaan muiden Euroopan maiden kokemuksia hyödyntävän ohjelman perustamista kansalaisiin kohdistuvan hallinnollisen taakan vähentämiseksi ja sen yhdistämistä pyrkimyksiin rohkaista kansalaisia sitoutumaan entistä voimakkaammin hallitukseen toimintapolitiikkaa ja säännöksiä kehitettäessä.</p>	Kansalaisen asiointitili avattu verkossa 1/2011.			
<p>5.3. Harkitaan, olisiko julkisen sektorin tuottavuusohjelmassa hyödyllistä ryhtyä keskitettyihin toimenpiteisiin viranomaisten hallinnollisen taakan vähentämiseksi.</p>	<p>Käynnissä useita hankkeita viranomaisten hallinnollisen taakan vähentämiseksi, esim.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Hallituksen toimenpidekertomuksen ja valtion tilinpäätöskertomuksen yhdistäminen (VM/VVC, VNK) – Sisäisen valvonnan toimien kartoitus (VVC) – STM:n hallinnonalan raportoinnin kehittäminen; suunnitteilla (STM, VVC) 			<p>Tuottavuusohjelma on osa budjettiprosessia, ja viranomaisten hallinnollisen taakan vähentäminen tukee sen tavoitteita. Jos hallinnollisen taakan vähentäminen ohjelman muodossa harkitaan tarpeelliseksi, se tulisi organisoida erilliseksi ohjelmaksi.</p>

6. Säännösten noudattaminen, täytäntöönpano ja muutoksenhaku

Suositus	Toimenpiteet	Vastuu	Aikataulu	Tilanne/Arvio
Harkitaan valvonnan ja täytäntöönpanon tarkastelua parhaiden käytäntöjen tunnistamiseksi ja jakamiseksi ministeriöiden ja virastojen välillä sekä tehokkaimpien lähestymistapojen käytön edistämiseksi.				Valvonta- ja täytäntöönpano on hallinnonalakohtaista. Arvioitava, olisiko yhteisestä tarkastelusta lisäarvoa.

7. Jäsenvaltioiden ja Euroopan unionin rajapinta

Suositus	Toimenpiteet	Vastuu	Aikataulu	Tilanne/Arvio
7.1. Harkitaan, onko EU-asioiden hallinnon menestyksellä osatekijöitä mahdollista istuttaa paremman sääntelyn kotimaisen hallinnon vahvistamiseen (esimerkiksi VNK:n vahva keskitetty koordinaatio).				Arvioitava erikseen jokaisella sektorilla.
7.2. Parannetaan valmiuksia vaikuttaa EU-lainsäädännön laadintaan Euroopan komissiossa (kaikilla tasoilla) ennen ehdotusten julkistamista ja samanmielisten jäsenvaltioiden kanssa (kaikilla tasoilla) liittoutumien muodostamiseksi tärkeimmissä kysymyksissä. Tehdään aloitteita liittolaisten saamiseksi. Varmistetaan, että neuvottelukantoja tarkastellaan kotimaassa kollektiivisesti ja että niitä tarkistetaan säännöllisesti kehityksen huomioimiseksi. Johtavaa ministeriötä ei jätetä yksin tässä prosessissa. Tarkistetaan, että tärkeimpiä neuvotteluja käyville viranomaisilla on valmiudet neuvotella tehokkaasti (ja tarpeen vaatiessa korkea virka-asema).	Keskeisten tavoitteiden valitseminen, vaikuttamissuunnitelmien luominen ja resurssien riittävyyden varmistaminen Kukin ministeriö vastaa toimialansa osalta, mutta tavoitteiden asettamista ja vaikuttamista koordinoidaan EU-asioiden komiteassa.	VNK	2010 alkaen säännöllisesti	

<p>7.3. VNK:n tulisi käydä läpi tämänhetkinen EU-lainsäädäntöluonnosten vaikutusarviointiprosessi ja vahvistaa sitä etenkin mahdollisimman monien eri sidosryhmien varhaisen kuulemisen ja mahdollisten vaikutusten analyysin osalta sekä varmistaa analyysin tarkistaminen silloin, kun luonnokseen tehdään merkittäviä muutoksia Brysselissä. Tällaisen täysimittaisen käsittelyn kohteiksi otetaan ne tärkeimmiksi katsotut säädökset, joissa Suomen edut ovat eniten kyseessä. Varmistetaan, että tuloksia käytetään Suomen neuvottelijoiden käyttämien neuvotteluohjeiden laadintaan ja päivittämiseen.</p>	<p>EU-säädösluonnosten vaikutusarviointiprosessiin on kiinnitetty huomiota EU-vaikuttamisselvityksessä ja VTV:n tarkastusraportissa 2006 taloudellisten vaikutusten osalta.</p>			<p>Vaikutusarviointien arvioimista ei vielä ole edistetty. Vaikutusarviointien ja sidosryhmien kuulemisten tulisi olla vastuuministeriöiden harkinnassa.</p>
<p>7.4. Nykyinen virkamiehille tarjottava EU-koulutus ja ohjaus käydään läpi sen laajentamiseksi ja vahvistamiseksi. Poliittikkakysymyksien ja neuvottelutekniikan sekä oikeudellisten näkökohtien käsittely varmistetaan.</p>	<p>Koulutuksen ja ohjeistuksen kehittämistä käydään säännöllisesti läpi EU-asioiden valmisteluelimissä (EU-asiain komitea, EU-koordinaattorit).</p>	<p>VNK</p>		<p>Jatkuvaa toimintaa</p>
<p>7.5. Käydään läpi järjestelyt, joilla varmistetaan, että eduskunta pysyy tärkeimmiksi katsotut asiat listaavien asiakirjojen perusteella neuvottelujen kehityksen tasalla, jotta järjestelmän ylikuormittuminen voitaisiin välttää.</p>	<p>Täsmennetään ohjeistusta yhteistoiminnasta eduskunnan kanssa.</p>	<p>VNK</p>		<p>Otetaan esille ohjeistuksen seuraavassa päivityksessä.</p>
<p>7.6. Varmistetaan, että neuvotteluohjeissa käsitellään myöhemmän täytäntöönpanon kannalta tärkeitä seikkoja ja että neuvottelijoilla on mahdollisuuksien mukaan suora yhteys täytäntöönpanoon osallistuviin kollegoihinsa. Lähestymistavat, joihin samanmielisissä valtioissa on ryhdytty säädösten panemiseksi täytäntöön, käydään läpi. Vaikutusarvioinnin ja siihen kuuluvan keskeisten sidosryhmien kuulemisen toteutus varmistetaan ja samalla tiedotetaan merkittävien direktiivien täytäntöönpanosta. Edistystä seurataan.</p>	<p>VNK on asettanut työryhmän arvioimaan EU:n oikeudellisia kysymyksiä koskevan yhteistoiminnan nykytilaa ja kehittämistarpeita. Valmisteluvaiheen oikeudelliset kysymykset ovat suoraan yhteydessä täytäntöönpanovaiheen oikeudellisiin ongelmiin.</p>			<p>Työryhmän selvitys on valmistunut 3/2011. Valmistelijoiden yhteyden tiivistäminen täytäntöön paneviin viranomaisiin on vastuuministeriön asia.</p>

8. Aluehallinnon ja kansallisen hallinnon välinen rajapinta

Suositus	Toimenpiteet	Vastuu	Aikataulu	Tilanne/Arvio
<p>Paremmen sääntelyn kehittämissuositusten soveltamisala käydään läpi aluehallinnon tasolla. Koordinointimekanismit käydään läpi vastuullisten ministeriöiden välisen ja näiden sekä kuntien välisen vuoropuhelun tukemiseksi. Kuntia kannustetaan pohtimaan, mitä ne voisivat tehdä edistääkseen paremmen sääntelyn käytäntöjä omassa toiminnassaan. Harkitaan, voitaisiinko muiden samantapaisia kysymyksiä käsittelevien maiden aloitteita soveltaa Suomeen. Esimerkiksi Yhdistyneen kuningaskunnan Local Better Regulation Office muodostaa sillan keskus- ja aluehallinnon välille.</p>	<p>Normitalkoot-hanke, joka koskee kuntien tuottavuutta haittaavien normien kartoittamista ja purkamista.</p>	<p>VM</p>	<p>2010–2011</p>	<p>Normitalkoot-hanke valmistui 2/2011.</p>

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

ISSN-L 1798-7105
ISBN 978-952-259-137-1 (PDF)

Oikeusministeriö
PL 25
00023 VALTIONEUVOSTO
www.om.fi

Justitieministeriet
PB 25
00023 STATSRÅDET
www.jm.fi